

DEN DANSKE DOMMERFORENINGS

ÅRSBERETNING

1970-71

DEN DANSKE DOMMERFORENINGS ÅRSBERETNING

1970-71

INDHOLD

I	Generalforsamling og årsmøde 1970	3
II	Bestyrelsens virksomhed	7
	Bestyrelsesmøder	7
	Organisationer og udvalg	7
	Referat af behandlede sager	8
	Dommerembederne i almindelighed	8
	Tinglysning	9
	Fogedret	13
	Salæerspørgsmål	15
	Betænkninger og lovudkast	17
III	Samarbejdet med dommere i andre lande	29
IV	Den danske dommerstand	31
V	Dommerforeningens regnskab	34

I

Generalforsamling og årsmøde 1970

Fredag den 2. og lørdag den 3. oktober 1970 afholdt Dommerforeningen generalforsamling og årsmøde på Hotel Marienlyst i Helsingør.

Formanden, *dommer Carsten Jepsen*, bød fredag kl. 10 velkommen til medlemmer og gæster, herunder særligt til de i det forløbne år udnævnte dommere og til foreningens svenske gæster, præsident Sture Petrén og herredshøvding Erik Alexandersson.

Retspræsident dr. jur. E. A. Abitz valgtes til dirigent og konstaterede generalforsamlingens lovlighed.

Formanden udtalte mindeord over de i årets løb afdøde medlemmer.

Formanden aflagde derefter beretning om foreningens virksomhed i det forløbne år og henviste til den udsendte årsberetning og gennemgik nogle af de sager, man har beskæftiget sig med.

Et af justitsministeriet nedsat udvalg afgav i december 1969 betænkning om dommerkontorernes kasse- og regnskabsvæsen. Dommerforeningen har været hørt over betænkningen, og foreningens udtalelse er gengivet i årsberetningen p. 14-16.

Det vigtigste resultat af udvalgets arbejde er, at der ikke sker en centralisering af kasse- og regnskabsvæsenet. Man har ved retten i Brøndbyerne prøvekørt et nyt kasseapparat med indlåst kassejournal, som skal erstatte det nuværende system med hovedkassebog og afgiftsbøger. Der er herefter bestilt 150 kasseapparater, og når det

nye system er indarbejdet, vil der kunne påregnes en væsentlig arbejdsbesparelse.

Justitsministeriet har i overensstemmelse med et forslag fra udvalget nedsat et stående udvalg, der skal overveje spørgsmål vedrørende rationalisering af arbejdet ved domstolene. Udvalget har fået en dommer, byretsdommer Vagn Rasmussen, som formand.

Den danske Landinspektørforening har over for Dommerforeningen oplyst, at der ved visse tinglysningskontorer er besværligheder med at få kopier af deklarationsrids. Da en deklaration ofte vil være intetsigende, hvis den ikke kan sammenholdes med det tilhørende rids, henstiller bestyrelsen, at man i alle tilfælde, hvor det er muligt, sammen med afskrift eller fotokopi af deklarationen leverer en fotokopi af det tilhørende rids.

De ved kommunalreformen skete ændringer i kommunegrænserne har nødvendiggjort, at også retskredsene og politikredsene grænser må optages til revision. Justitsministeriet vil optage forhandling med dommerne i de kredse, hvor større ændringer må forventes. Der vil derefter blive udarbejdet et skriftligt oplæg, og såvel de berørte dommere som Dommerforeningen vil få lejlighed til at udtale sig herom. Der er imidlertid tale om et større arbejde, og de nødvendige lovændringer vil tidligst kunne træde i kraft engang i løbet af 1972. Man tilstræber, at der i videst muligt omfang bliver sammenfald mellem rets- og politikredsgrænserne, således at hver politikreds kommer til at omfatte en eller flere retskredse. I Odense og Ålborg forventes oprettet kollegiale retter efter samme mønster som i Århus. Enkelte retskredse med særligt lave indbyggertal må påregnes nedlagt, og der vil blive oprettet nye dommerstillinger i de største kredse. I de fleste tilfælde vil der sikkert i de største retskredse blive oprettet et civildommerembede og et kriminaldommerembede. I enkelte større byområder kan der blive tale om en tredeling efter Frederiksbergordningen.

Der har i det forløbne år været afholdt ialt 7 besøgsrejser til Fængselsvæsenets anstalter. Under forudsætning af tilstrækkelig tilmelding kan der i løbet af efteråret 1970 og foråret 1971 forventes gennemført 9 rejser med deltagelse af 7 dommere i hver rejse.

Foreningen har i det forløbne år været repræsenteret ved forskellige udenlandske arrangementer, herunder i Den Internationale

Dommerunions møde i Tunis i dagene fra den 4. til den 11. april 1970 og i Sveriges Domareförbunds årsmøde i Stockholm den 18. april 1970. Endvidere har nogle danske dommere sammen med 3 svenske kolleger deltaget i et af den slesvig-holstenske dommerforening arrangeret møde i Sankelmark i juni 1970 mellem tyske og skandinaviske dommere. Som et resultat af mødet kan nævnes, at en dommer fra Flensborg har fået tilladelse til at sætte sig ind i dansk retspleje under et ophold ved retten i Åbenrå i nogle uger. Hvis en dansk dommer fremsætter ønske herom, vil den slesvig-holstenske dommerforening arrangere et kortere ophold ved en domstol inden for det slesvig-holstenske område.

Dommerforeningen har modtaget en invitation til at lade sig repræsentere ved Deutscher Richterbunds årsmøde i Stuttgart i november 1970.

Formanden hilste med glæde, at Danske Statsemedsmænds Samråd og Akademikernes Samarbejdsudvalg har nedsat et arbejdsudvalg med den opgave at prøve nye muligheder for en eller anden form for samvirke. Det var bestyrelsens opfattelse, at Dommerforeningen, indtil disse spørgsmål er afklarede, bør forblive i Samarrådet, der har forhandlingsretten ifølge tjenestemandsløven, og som er repræsenteret i lønningsrådet.

Dommerforeningen indstillede i februar 1970, at 5 stillinger som dommer i 36. lønramme blev rykket op i 37. lønramme. Det lykkedes at få stillingerne som dommer i henholdsvis Odder og Hornslet rykket op fra den 1. april 1970.

Formanden omtalte dernæst udviklingen i „honorarsagen“.

I tilslutning til formandens beretning omtalte *højesteretsdommer Theodor Petersen* Dommernes Verdensforbunds konference, som skal afholdes i Beograd i 1971.

Formandens beretning godkendtes.

Kassereren, *byretsdommer Arne Holmstrup*, forelagde de reviderede regnskaber for foreningen og de under denne hørende legater.

Ingen ønskede ordet til regnskabsaflæggelsen, og der gaves discharge.

Dommer Eli Caspersen redegjorde for klagerettens virksomhed med hensyn til disciplinarmyndighed over for dommere.

Dommer Carsten Jepsen genvalgte til formand.

Til bestyrelsen genvalgte iøvrigt landsdommer *Bjarne Frandsen*, dommer *Eli Caspersen*, dommer *Aksel Halkov*, civildommer *Svend Nielsen* og civildommer *Finn Ryhave*.

I stedet for højesteretsdommer *Theodor Petersen*, landsdommer *Kai Kjøgø* og byretsdommer *Arne Holmstrup*, der ikke ønskede genvalg, valgtes højesteretsdommer *Erik Vetli*, landsdommer *Poul Høeg* og byretsdommer *Kristian Frøsig*.

Til revisor og revisorsuppleant genvalgte henholdsvis fhv. dommer *S. Thal-Jantzen* og dommer *Morten Hviiid*.

Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig med *Frandsen* som næstformand, *Caspersen* som sekretær og *Frøsig* som kasserer.

Årsmødet åbnedes fredag eftermiddag med et foredrag af professor dr. jur. *Johannes Andenæs*, Oslo, der talte over emnet: „Kriminalitet, kriminologi og strafferet ved indgangen til 1970'erne.“ I drøftelsen efter foredraget deltog dommer *Bruun de Neergaard*, præsident *Erik Andersen*, dommer *Carsten Jepsen* og landsdommer *Bjarne Frandsen*.

Fredagens program afsluttedes med middag for foreningens medlemmer og gæster med damer.

Lørdag formiddag kl. 10.30 fortsattes årsmødet. Professor dr. jur. *Mogens Koltvedgaard* talte over emnet: „Domstolenes behandling af komplicerede fakta“. I debatten efter foredraget deltog højesteretsdommer *Theodor Petersen*, dommer *Bjerre*, højesteretspræsident *Lorenzen*, retspræsident *Abitz*, højesteretssagfører *Børge Kock*, landsdommer *Thygesen*, civildommer *Kisbye-Møller* og landsdommer *Vollmond*.

II

Bestyrelsens virksomhed

Bestyrelsesmøder

I det forløbne år siden udsendelsen af sidste årsberetning har bestyrelsen afholdt møder den 3. oktober og den 30. november 1970, den 13. januar, den 15. april og den 31. juli 1971.

Dommerforeningens repræsentation i organisationer og udvalg m. v.

Dommer *Carsten Jepsen* er medlem af repræsentantskabet for Danske Statsembetsmænds Samråd.

Landsdommer *Bjarne Frandsen* er medlem af bestyrelsen for Danske Statsembetsmænds Samråd og af repræsentantskabet for Danmarks Juristforbund.

Fhv. civildommer *Harald Petersen* er medlem af kuratelet for Ugeskrift for Retsvæsenets domssamling.

Fhv. dommer *Niels Harbou* var medlem af udvalget angående konkurs og akkord, der har afgivet betænkning senest i februar 1971 (betænkning nr. 606).

Fhv. civildommer *Harald Petersen* er medlem af den af landbrugsministeriet nedsatte kommission om moderniseringer inden for matrikulsvesenet.

Landsdommer *Bjarne Frandsen* er medlem af udvalget angående revision af lovtidendeloven m. v.

Dommer *Jørgen Clausen* er medlem af udvalget angående matrikulære berigtigelser ved ekspropriation.

Dommer *Carsten Jepsen* er medlem af udvalget vedrørende kunstnerisk udsmykning af rets- og politibygninger.

Landsdommer *Kai Kjøgø* er medlem af justitsministeriets kriminalforsorgsudvalg.

Byretsdommer *Arne Holmstrup* er medlem af udvalget om den fremtidige organisering af mentalobservationsvirksomheden her i landet.

Landsdommer *Erik Jensen* er medlem af det af ministeriet for offentlige arbejder nedsatte udvalg om revision af „Almindelige betingelser for arbejder og leverancer“.

Civildommer *Svend Nielsen* er medlem af det af justitsministeriet nedsatte arbejdsudvalg, der skal gennemgå forskellige aktuelle tinglysningssspørgsmål.

Byretsdommer *Torben Jensen* var medlem af udvalget om vurdering af de strafferetlige og civilretlige regler vedrørende åger, der afgav betænkning i marts 1971 (betænkning nr. 604).

Dommer *Eli Caspersen* er medlem af det af justitsministeriet nedsatte udvalg om revision af retsplejelovens 4. bog 2. og 3. afsnit.

Landsdommer *Poul Høeg* er medlem af et af Juristforbundets Forlag nedsat udvalg, der skal undersøge mulighederne for informationssøgning af juridisk litteratur, domme og love på EDB.

Landsdommer *Bjarne Frandsen* er beskikket som medlem af den af ministeriet for offentlige arbejder nedsatte kommission vedrørende ekspropriationslovgivningen.

Referat af nogle af de behandlede sager

DOMMEREMBEDERNE I ALMINDELIGHED

Vederlag til stævningsmænd og fogedvidner.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen over et udkast til bekendtgørelse om vederlag til stævningsmænd og til vidner i fogedforretninger.

Hovedpunkterne i udkastet er, at vederlaget til stævningsmænd fastsættes til 7 kr. for hver person, for hvem den pågældende meddelelse ønskes forkyndt, samt at der ydes stævningsmænd kørselsgodtgørelse efter reglerne i cirkulæret om tjenestemænds benyttelse af eget befordringsmiddel på tjenesterejser.

Dommerforeningen har svaret, at der intet haves at indvende mod udkastet.

Der henvises til Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 201 af 4. maj 1971.

Lærningevoldgiftsretterne.

To dommere har over for justitsministeriet rejst spørgsmål om en ændring af reglerne i lærningeloven, således at den særlige voldgiftsret i lærningelovens § 27 afskaffes, og de i lovens § 27 stk. 1 omtalte sager henvises til almindeligt civilt søgsmål. Som begrundelse

herfor anfører dommerne, at lærningevoldgiftsrettens sammensætning med 4 medlemmer og retskredsens dommer virker unødigt tungt, at det strider mod almindelige retsplejeprincipper, at forhandlingerne foregår for lukkede døre, og navnlig at det er uheldigt, at voldgiftsrettens afgørelser ikke kan prøves, men er endelige.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen, der har udtalt, at der efter foreningens opfattelse er rimeligt grundlag for at optage lærningelovens bestemmelser om voldgift til revision med det formål at tilvejebringe en ordning, der uden at tilsidesætte hensynet til en hurtig behandling af lærningesager i mindre grad afviger fra det almindelige retsplejesystem.

TINGLYSNING

Angivelse af postnummer i Tingbladet.

Generaldirektoratet for Post- & telegrafvæsenet har anmodet justitsministeriet om at søge udvirket, at adresser, som optages i Statstidende blandt andet vedrørende køb og salg af fast ejendom, forsynes med postnummer. Generaldirektoratet har henvist til, at postvæsenet gør en stor indsats for at få private afsendere til at anvende postnumre i adresseangivelser og anser det derfor for meget vigtigt, at offentlige myndigheder også anfører postnummer ved offentliggørelse af adresser, idet sådanne adresser i et vist omfang må påregnes anvendt til adressering af postforsendelser.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen, der har svaret, „at kun halvdelen af de til tinglysning anmeldte skøder for tiden indeholder oplysning om postnummer i forbindelse med købers bopæl. Købers adresse i et skøde vil normalt være hans hidtidige adresse, ikke den nye, som han vil få, når han – som det sædvanligt er tilfældet ved køb af parcelhuse – er flyttet til den købte ejendom. Allerede af denne grund vil postnummerangivelse være af tvivlsom værdi. Det er desuden ikke sandsynligt, at oplysningerne i Statstidende i noget større antal tilfælde giver anledning til postforsendelser til de deri anførte købere. Det vil imidlertid medføre et ikke ubetydeligt merarbejde for personalet på tinglysningskontorerne, dersom det pålægges dette personale, der i forvejen mange steder har vanskeligt ved at overholde de gældende tidsfrister, at finde frem til de manglende postnumre og medtage postnummer i

adresseangivelser i tinglysningslisten, et merarbejde, som efter Dommerforeningens skøn ikke står i noget rimeligt forhold til den eventuelle lettelse, som postvæsenet kunne påregne at opnå.

Af de anførte grunde må Dommerforeningen fraråde, at forslaget søges gennemført.“

Justitsministeriet har derefter tilskrevet Generaldirektoratet, at ministeriet under henvisning til Dommerforeningens udtalelser ikke kan tiltræde, at alle adresseangivelser i Statstidende i forbindelse med køb og salg af fast ejendom forsynes med postnummer.

Om legitimation for transportpåtegninger.

Advokaternes pantebrevskontor A/S har klaget til justitsministeriet over, at en dommer som dokumentation for aktieselskabets transportpåtegninger har forlangt enten en original tegningsudskrift eller en genpart bekræftet af en uvildig advokat. Klagerne har anført, at dette krav forekommer meningsløst og iøvrigt er udtryk for en anden praksis, end den landets øvrige dommerkontorer følger.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen, der har udtalt, at man med vedkommende dommer er enig i, „at tinglysningsdommeren må være berettiget til som legitimation at kræve enten en original udskrift af aktieselskabsregistret eller en fotokopi, hvis rigtighed er bekræftet.

Det er Dommerforeningen bekendt, at enkelte tinglysningskontorer i et vist omfang også godtager ubekræftede fotokopier af aktieselskabsregistrets udskrifter, men det skal hertil bemærkes, at det må være overladt til det enkelte embede at skønne over forsvarligheden af i de konkrete tilfælde at stille mindre vidtgående krav.“

Justitsministeriet har derefter svaret, at man kan henholde sig til Dommerforeningens udtalelse.

Tinglysning af tilbudspligt.

Advokatrådet har over for justitsministeriet rejst spørgsmål, om tilbudspligten vedrørende ejendomme med et areal på 6.000 m² eller derover, der ved en byudviklingsplan er udlagt som byzone, jfr. § 1, stk. 1 i lov nr. 328 af 18. juni 1969 om tilbudspligt, skal noteres på de pågældende ejendommers blade i tingbogen.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen, der har svaret, at

foreningen må fraråde en ordning, hvorefter tilbudspligten vedrørende de i lovens § 1 stk. 1 nævnte ejendomme noteres på de pågældende ejendommers blad i tingbogen, hvorimod foreningen ud fra det hensyn, at tingbogen i så vid udstrækning som muligt skal være oplysningskilde, ikke mener at burde modsætte sig, at der gennemføres en ordning, hvorefter den særligt pålagte tilbudspligt, jfr. lovens § 1, stk. 2, noteres i tingbogen.

Udlån mod pant i fast ejendom.

Den 4. november 1970 blev der i folketinget fremsat et privat forslag til lov om udlån mod pant i fast ejendom. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget har dette til formål at skabe klare retningslinier for långivningen på det private pantebrevsmarked, blandt andet ved at fastsætte bestemmelser om lånenes afdragsforhold, løbetid m. v. For at opnå dette er det blandt andet foreslået, at ethvert pantebrev, der anmeldes til tinglysning, skal bilægges et oplysningskort indeholdende oplysning om gældsdokumentets renteforhold, afdragsforhold, pantesikkerhed m. v.

Dommerforeningen er ikke hørt over lovforslaget, men justitsministeriet har anmodet Dommerforeningen om en udtalelse om det pågældende oplysningskorts indhold. Samtidig har justitsministeriet spurgt Dommerforeningen, om det til brug for Nationalbankens tinglysningsstatistik vil være muligt at angive i tingbladet, hvilke pantebreve, der har karakter af sælgerpantebreve. Endelig har Danmarks Nationalbank henstillet til justitsministeriet, at det burde tages under overvejelse i tingbladet at angive, hvorvidt pantebreve vedrører lån mod 1. prioritet (almindelig realkredit) eller lån mod sekundær prioritet (særlig realkredit), og justitsministeriet har også udbedt sig Dommerforeningens udtalelse herom.

Dommerforeningen har fremsat forskellige kritiske bemærkninger til indholdet af oplysningskortet og har tilføjet, at det forudsættes, at tinglysningskontorerne alene skal påse, at der ved tinglysningen medfølger et oplysningskort, men ikke tillige skal kontrollere, om kortet er fuldstændig korrekt udfyldt.

Om de øvrige spørgsmål har Dommerforeningen udtalt:

„Ad Nationalbankens tinglysningsstatistik.

Hvis det foreliggende lovforslag gennemføres, vil der formentlig ikke være noget behov for at angive i tingbladet, hvilke pantebreve,

der har karakter af sælgerpantebreve, idet oplysningskortene, som eventuelt vil kunne leveres i to eksemplarer, må kunne træde i stedet. Dommerforeningen må iøvrigt formene, at oplysningerne vil kunne fremskaffes fra de grønne indberetningsskemaer, som afgives i forbindelse med skødepåtegning om ejendomsværdi. Fastholdes ønsket om, at oplysningen skal gives i tingbladet, vil Dommerforeningen ikke modsætte sig forslaget, såfremt det vil være tilstrækkeligt, at der i tingbladet gives oplysning om de sælgerpantebreve, der tinglyses samtidig med skøde. Hvis der derimod også i andre tilfælde skal gives oplysning om, hvilke pantebreve, der har karakter af sælgerpantebreve, vil arbejdet blive så belastende for tinglysningskontorerne, at man ikke kan gå ind derfor.

Ad Almindelig realkredit og særlig realkredit.

Idet Dommerforeningen forudsætter, at det altid af det udstedte realkreditpantebrev på tydelig måde vil fremgå, at pantebrevet vedrører lån mod sekundær prioritet (særlig realkredit), har foreningen intet at indvende imod, at der indføres en bestemmelse om, at det i tingbladet angives, hvorvidt pantebrevet vedrører lån mod 1. prioritet eller lån mod sekundær prioritet. Der må kunne anordnes en kort betegnelse, der karakteriserer de pågældende lån.“

Justitsministeriet har den 11. juni 1971 svaret Nationalbanken, at ministeriet kan henholde sig til Dommerforeningens udtalelse.

Tinglysning af udlægsattester.

Foranlediget af, at en advokat spurgte justitsministeriet, om et tinglysningskontor kan nægte at modtage en begæring om tinglysning af et netop foretaget udlæg under henvisning til, at der mangler genpart af udlægsattesten, udbad justitsministeriet sig Dommerforeningens udtalelse angående praksis med hensyn til ekspedition af begæringer om tinglysning af udlæg i fast ejendom.

Dommerforeningen har udtalt, „at praksis med hensyn til begæringer om tinglysning af udlæg i fast ejendom er forskellig ved de enkelte embeder og blandt andet kan være påvirket af fogedkontorets og tinglysningskontorets indbyrdes beliggenhed, men der synes dog at kunne opstilles nogle almindeligt fulgte hovedregler:

Udlægsattester ekspederes normalt samme dag eller den følgende dag.

De fleste steder leveres tillige tinglysningsgenpart, en fremgangsmåde, som Dommerforeningen finder rimelig, og ved embeder, hvor foged- og tinglysningskontoret hører sammen, indleveres attesten direkte til tinglysning.

Ved enkelte embeder modtager fogeden i forbindelse med udlægsforretningen mundtlig bestilling på udlægsattesten, men det er ikke det sædvanlige, og fremgangsmåden indebærer en risiko for, at der som følge af fejl eller forglemmelser kan opstå et erstatningsansvar for dommerkontoret.

Ved Københavns byrets fogedafdeling er det praksis, at vedkommende advokat samme dag eller dagen efter udlæggets foretagelse henvender sig i fogedretten med udlægsattest og genpart, som fogeden straks underskriver. Advokaten indleverer herefter selv attesten til tinglysning.

Tilsvarende fremgangsmåde anvendes af en del advokater ved fogedretter i Københavnsområdet.“

Justitsministeriet har derefter meddelt advokaten, at ministeriet ikke fandt grundlag for at kritisere tinglysningskontorets ekspedition af den omtalte sag, og sendte samtidig advokaten genpart af Dommerforeningens udtalelse.

FOGEDRET

Fremstilling i fogedretten

Da fremstilling af skyldnere i fogedretterne og af varetægtsfanger i retterne belaster politiet hårdt, har en arbejdsgruppe under justitsministeriets strukturudvalg vedrørende politiet i en rapport til justitsministeriet rejst forskellige spørgsmål med henblik på muligheden af at nedbringe antallet af fremstillinger. Dommerforeningen er hørt over de i rapporten rejste spørgsmål og har svaret således:

„a. Bør fremstilling i fogedretten af skyldnere effektueres uden varsel fra politiets side?

Dommerforeningen kan ikke tiltræde, at man generelt går over til en ordning, hvorefter fremstilling af skyldnere iværksættes, uden at der er sket en forudgående tilsigelse fra politiet. Den ordning,

der går ud på, at politiet først forsøger at formå skyldneren til at møde frivilligt i fogedretten, inden der skrives til anholdelse, fungerer erfaringsmæssigt tilfredsstillende de fleste steder og motiverer for så vidt angår staden Københavns område til frivilligt fremmøde i 40 % af sagerne, og det må derfor forekomme rigtigt så vidt muligt at bevare denne praksis.

b. Bør fremstilling ved politiet først kunne begæres, efter at udgående fogedforretning er forsøgt?

Dommerforeningen kan ikke anbefale, at der indføres en ordning, hvorefter fremstilling ved politiet først kan begæres, når en udgående fogedforretning har været forsøgt. En sådan ordning ville i mange tilfælde medføre en urimelig fordyrelse af sagerne, ikke mindst i sager, der kun angår mindre beløb. Udgående fogedforretning før politifremstilling vil i et stort antal tilfælde vise sig at være forgæves og således kun medføre tidsspilde, i andre tilfælde vil der herigennem vel kunne flyttes noget arbejde, men ikke mindskes arbejde. Det må bero på fogedens skøn i det enkelte tilfælde, om fremstillingskendelse bør nægtes, før udgående forretning har været forsøgt.

c. Fastsættelse af et begrænset antal fremstillinger pr. dag.

Dette spørgsmål, der i almindelighed kun frembyder et problem i retskredse, hvor sagsantallet er meget stort, bør afgøres ved aftaler mellem de stedlige myndigheder, og der kan næppe fastsættes generelle retningslinier af betydning for spørgsmålet.

e. Aftenekspedition i fogedretten.

Dommerforeningen er bekendt med, at dette spørgsmål tidligere – i 1962 – har været rejst for Københavns byrets vedkommende. Dommerforeningen kan ikke anbefale forslaget gennemførelse. Uden for storbyområder er der ikke behov for en sådan ordning, og selv i de større bysamfund ville ordningen utvivlsomt møde modstand fra advokaternes side, ligesom den ville medføre nødvendigheden af en personaleudvidelse og anden omkostningsforøgelse i de pågældende fogedafdelinger.

g. Fremstilling af varetægtsfanger.

Dommerforeningen kan anbefale, at fremstilling af varetægtsfan-

ger i størst muligt omfang varetages af fængselsvæsenets personale, således at politiet aflastes tilsvarende.“

SALÆRSPØRGSMAAL

Salær til beskikket forsvarer i straffesag.

En dommer indberettede til justitsministeriet, at han havde bragt i erfaring, at en advokat, der havde været beskikket forsvarer i en straffesag, havde afkrævet sin klient et salær ud over det salær, der var tilkendt ham af retten.

Justitsministeriet hørte advokatrådet, der blandt andet udtalte, at den pågældende advokat i det foreliggende tilfælde „ikke kan anses for berettiget til at afkræve sin klient et salær ud over det salær, der er tillagt ham af retten, omend det er advokatrådets opfattelse, at det tilkendte salær må forekomme urimeligt lavt.“

Justitsministeriet har forelagt sagen for Dommerforeningen, der har svaret, at foreningen kan tiltræde advokatrådets udtalelse om, at den pågældende advokat ikke har været berettiget til at afkræve klienten yderligere salær, jfr. retsplejelovens § 336 c stk. 5. Dommerforeningen har endvidere udtalt, at foreningen på det foreliggende grundlag ikke kan tage stilling til, om det salær, der er tilkendt advokaten, er urimeligt lavt, men advokaten burde, hvis han var utilfreds med det tilkendte salær, have påkæret salæret til landsretten i stedet for at afkræve sin klient yderligere salær.

Justitsministeriet har derefter meddelt advokaten, at ministeriet kan henholde sig til de af advokatrådet og Dommerforeningen afgivne udtalelser.

Salær til beskikket advokat i ægteskabssag.

En advokat, der var beskikket for sagsøgerinden i en ægteskabs-sag, hvori der var meddelt fri proces, undlod at udtage stævning og fik i stedet parterne til at underskrive andragende om bevilling til separation. Han anmodede derefter vedkommende dommer om at få tillagt et salær for gennemgangen af sagen og for den første orienterende samtale med sagsøgerinden, idet han tilkendegav, at han ved bevillingssagens afslutning agtede at udskrive regning på salær for arbejdet, bortset fra den del, der var vederlagt af det offentlige.

Dommeren forelagde sagen for justitsministeriet, der udbad sig Dommerforeningens udtalelse om, hvorvidt salæret til advokater for udfærdigelse af ansøgning til amtet om separation kan afholdes som fri proces udgift.

Dommerforeningen svarede således:

„Ifølge retsplejelovens § 336 c, stk. 5, kan den beskikkede advokat ikke anses for berettiget til at modtage salær fra beneficianten ud over det beløb, der bliver fastsat af retten.

Der kan efter Dommerforeningens opfattelse ikke være noget til hinder for, at det advokaten hos det offentlige tilkommende salær fastsættes med hensyntagen også til hans bistand med udfærdigelse af ansøgning til amtet om separation.

Det tilføjes, at spørgsmålet om fastsættelse af salæret henhører under domstolene og må afgøres af den ret, der har beskikket advokaten, jfr. retsplejelovens § 336 c, stk. 4.“

Justitsministeriet har meddelt dommeren, at man kan tiltræde Dommerforeningens udtalelse.

Salær i fogedretterne.

En forretningsdrivende i København rettede henvendelse til justitsministeriet i anledning af, at han fandt, at der bliver tilkendt advokater, der møder i fogedretterne, for store salærer, særlig i de tilfælde, hvor advokaterne lader møde ved en person, der ikke er jurist. Endvidere fandt han det urimeligt, at de forretningsfolk, der selv møder som rekvirenter, ikke får tilkendt vederlag, og stillede i konsekvens heraf forslag om, at de pågældende som godtgørelse for tab af arbejdstid får tillagt $\frac{1}{4}$ salær.

Justitsministeriet hørte Dommerforeningen, der har udtalt:

„Den fremgangsmåde, at visse advokater, der har mange incasso-sager, regelmæssigt giver møde ved kontormedhjælper, anvendes, så vidt det er Dommerforeningen bekendt, ved fogedretterne inden for det storkøbenhavnske område og i begrænset omfang ved enkelte fogedretter i provinsen. Ved fogedretten ved Københavns byret tilkendes der, som det fremgår af de med sagen fulgte to skrivelser af 14. april 1966, blandt andet i tilfælde, hvor en advokat lader møde ved ikke autoriseret fuldmægtig, en kontormedhjælper eller en student, salærer efter en særlig skala, der alt efter sagens værdi ligger 25–60 % under de af monopolrådet godkendte vejledende

mødesalærer for fordringer indtil 10.000 kr. Denne ordning forekommer rimelig, og der kunne formentlig være grund til at gøre de øvrige fogedretter bekendt med ordningen.

Dommerforeningen må bestemt udtale sig imod en ordning, hvorefter der kan tilkendes rekvirenten selv salær.“

BETÆNKNINGER OG LOVUDKAST

Spirituspåvirkede motorførere.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen over den af Straffelovrådet i november 1970 afgivne betænkning nr. 588/70 om spirituspåvirkede motorførere.

Dommerforeningen har indledningsvis henvist til sine tidligere udtalelser vedrørende lovgivningsforanstaltninger over for spirituspåvirkede motorførere, herunder de bemærkninger, som er gengivet side 44 i Færdselssikkerhedskommissionens betænkning (nr. 7) vedrørende spirituspåvirkede motorførere, og til den udtalelse, der er aftrykt på side 18–19 i Straffelovrådets betænkning.

(Se også Dommerforeningens årsberetning for 1968/69 side 18 ff).

Foreningen har dernæst udtalt:

„Ad indførelse af en promilleregulering.“

Dommerforeningen skal på baggrund af det i betænkningen anførte ikke udtale sig mod, at der som supplement til bestemmelsen i færdselslovens § 16, stk. 1, indføres en promilleregulering, således at grænsen som foreslået af Straffelovrådet sættes ved 0,8 (med en fejlmargen på 0,15) og udformet som foreslået af Straffelovrådet („under eller efter kørslen“), og således at udgangspunktet for straffastsættelsen ved promilleovertrædelser indtil 1,20 ‰ bliver bødestraf i forbindelse med en fakultativ eller obligatorisk frakendelse af førerretten. Der kan imidlertid rettes både formel og reel indvending imod den foreslåede affattelse af § 16, stk. 1 og 2, allerede fordi den foreslåede affattelse næppe dækker det, der har været Straffelovrådets sigte med disse bestemmelser sammenholdt med forslaget til § 69, stk. 3.

Side 65 i betænkningen er det anført, at rådet ved sine overvejelser om fastlæggelse af promillegrænsen til 0,8 har lagt vægt på, at

mere end halvdelen af de personer, der har en alkoholkoncentration i blodet på 0,8 ‰–1,0 ‰, klinisk frembyder tegn på spirituspåvirkethed, hvorved bemærkes, at denne procent, når man kommer op på en promille på ca. 1,20, vil stige til omkring 75, jfr. herved færdselssikkerhedskommissionens betænkning p. 31–32. På denne baggrund synes det vanskeligt foreneligt med formuleringen af lovudkastet, at kun en ganske ringe del af spiritussagerne inden for promillegrænsen 0,8–1,20 tænkes henført under § 16, stk. 1. Efter en naturlig sproglig forståelse måtte det formentlig betydelige antal sager, i hvilke den kliniske lægeundersøgelse viser tegn på spirituspåvirkethed, henføres under § 16, stk. 1, således at den af Straffelovrådet tilsigtede vide anvendelse af § 16, stk. 2 alene synes at forudsætte en påtalebegrænsning.

Man skal i denne forbindelse pege på, at det muligt var en praktisk formulering at indføje „promillereglen“ som en tilføjelse i den nuværende regel i § 16, stk. 1. Det ville derved også blive muligt at samarbejde straffebestemmelserne i forslagets § 69, stk. 2 og 3, til en enkelt og mere overskuelig bestemmelse.

Med hensyn til det i den offentlige debat fremdragne spørgsmål om bevisbedømmelsens frihed kan foreningen tiltræde betragtningerne i betænkningen side 60–61.

Ad sanktionssystemet.

Som det fremgår af Straffelovrådets betænkning s. 50 f. n., jfr. s. 86 ff, og navnlig s. 69 ff, tilsigter Straffelovrådet et bevidst skifte i den samfundsmæssige behandling af problemet om spirituskørsel, herunder også spørgsmålet om sanktionsfastsættelsen ved disse overtrædelser. Som det fremgår af betænkningen s. 62 (smh. med s. 48 i Færdselssikkerhedskommissionens betænkning), s. 70 og s. 72 f. o., er det Straffelovrådets tanke, at langt de fleste spiritussager skal kunne afgøres med bødestraf efter udkastets § 69, stk. 3, og fakultativ frakendelsesadgang efter udkastets § 70, stk. 2. Anvendelse af frihedsstraf og obligatorisk frakendelse af førerretten har man, jfr. betænkningen s. 62, ment alene burde finde anvendelse, hvor sigtelsen bygger på foreliggende objektive kendsgerninger om den sigtedes kørsel, typisk hvor denne har forårsaget trafikulykke.

På baggrund af oplysningerne i betænkningen s. 69 om den belastning af fængselsvæsenet, som hæftestrafene for spirituskørsel betyder, og under hensyn til den i betænkningen s. 54 omtalte usikker-

hed m. h. t. den generalpræventive værdi, der er knyttet til anvendelsen af de hidtil benyttede hæftestrafte, finder foreningen det forståeligt, at spørgsmålet om sanktionssystemet i disse sager tages op til samlet overvejelse, men Straffelovrådets forslag synes dog så vidtgående, at det må give anledning til alvorlige betænkeligheder. Disse betænkeligheder angår navnlig det spørgsmål, om en lempelse i straffereaktionerne kan befrygtes at ville medføre en nedsættelse af præventionen med det resultat, at der opstår en stigning i antallet af trafikulykker forvoldt ved spirituskørsel. Imidlertid finder bestyrelsens flertal særligt ud fra det hensyn, at erfaringerne i praksis gør det ønskeligt, at der består større muligheder for en variation i valget af reaktioner, i princippet at burde tiltræde, at der som af Straffelovrådet foreslået i forbindelse med indførelse af en promilleregulering, jfr. betænkningen s. 69 f. o., gennemføres en reform af sanktionspolitikken, og flertallet skal vedrørende de enkelte sanktioner bemærke følgende:

Ad bødestraf

Flertallet skal ikke udtale sig mod, at bødestraf i det af Straffelovrådet skitserede omfang forsøges anvendt som normalstraf i stedet for frihedsstraf. Man finder imidlertid at måtte fremhæve den risiko for social slagside, som en overgang til en vidtgående anvendelse af bødestraf i disse sager vil medføre. Uanset det i betænkningen s. 71 om udmåling af bødestraf anførte finder foreningen at måtte henstille til nøje overvejelse i forbindelse med spørgsmålet om bødepåstande, hvorledes det i videst muligt omfang kan undgås, at man for de socialt dårligt stillede havner i en konvertering af de idømte bøder med hæfteafsoning. Den vanskelighed vil også kunne opstå, at der i visse tilfælde slet ikke vil kunne gennemføres nogen følelig straf, idet inddrivelse må opgives. Når det i betænkningen side 71 er anført, at de bøder, der skal bringes i anvendelse, skal ligge på et betydeligt højere niveau, end det man iøvrigt arbejder med over for færdselslovetrædelser, skønnes det rimeligt at gøre opmærksom på, at der findes grupper af personer, der ikke har nogen erhvervsindtægt, f. eks. unge under uddannelse, over for hvem det vil være umuligt at gennemføre bøder på et højt niveau, uden at man i stedet for bødefældte vil ramme vedkommende forsørger.

Ad frihedsstraf.

Bestyrelsens flertal har intet at bemærke til de betragtninger vedrørende udmåling af frihedsstraf i disse sager, som Straffelovrådet har udtalt s. 72-73. Man skal dog pege på de problemer, der vil opstå ved udmåling af frihedsstraf i de tilfælde, hvor spirituskørslen tillige har medført overtrædelse af straffelovens § 241 og § 249.

Ad betinget dom.

Flertallet kan med hensyn til spørgsmålet om anvendelse af betingede domme eller forsorgsdomme i de her omhandlede sager være enig med Straffelovrådet i det ønskelige i, at der arbejdes videre med de i denne forbindelse rejste problemer. Man finder imidlertid at måtte pege på, at der ud fra vægtige proportionalitetshensyn formentlig kun sjældent vil kunne blive spørgsmål om at anvende forsorgsdomme i disse sager.

Ad frakendelse af førerret.

Flertallet må med hensyn til spørgsmålet om frakendelse af førerretten nære meget alvorlig betænkelighed ved forslaget om i „promillesagerne“ alene at have en fakultativ adgang til frakendelse og må mene, at der til anvendelsen af bødestraf i „promillesagerne“ bør være knyttet en bestemmelse om obligatorisk frakendelse af førerretten, men gerne således at lovens minimum ændres til 6 mdr., og således at frakendelse kan undlades, hvor særlige omstændigheder taler derfor. Man har herved ikke alene tænkt på formildende omstændigheder, men også på tilfælde, hvor frakendelse vil kunne ramme usædvanligt hårdt i forhold til forseelsen.

Et af **bestyrelsens medlemmer** (Bjarne Frandsen) har med hensyn til spørgsmålet om ændringer i sanktionssystemet haft større betænkeligheder end flertallet og har udtalt:

„Det af Straffelovrådet foreslåede brud med hidtidig praksis hviler i væsentlig grad på prognoser, som må være behæftet med usikkerhed, samt på en vurdering af, at det hidtidige sanktionssystem ikke har vist sig tilfredsstillende, navnlig for så vidt angår generalpræventionen. Som Dommerforeningen har påpeget over for færdselssikkerhedskommissionen, og som også Straffelovrådet lægger stærk vægt på, må det imidlertid antages, at prævention først og fremmest opnås gennem øget politikontrol. Erfaringen fra et større

antal sager tyder på, at de fleste spiritussager for tiden rejses enten på grund af færdselsuheld eller på grund af anmeldelse.

Det foreliggende undersøgelsesmateriale forekommer meget spinkelt for så radikale ændringer som de foreslåede.

Før en mere indgående vurdering af hensigtsmæssigheden af ændringerne kan afgives, synes der derfor, henset til vigtigheden af spørgsmålet, at burde tilvejebringes mere materiale. Mindretallet skal navnlig pege på muligheden for at lade et helt års spiritusdomme for hele landet (eller en væsentlig del deraf) grundigt analysere og herunder foretage en vurdering og beregning af, hvorledes sagerne ville være faldet ud, såfremt de foreslåede regler havde været gældende.“

Ad statsadvokatsager eller politisager.

Dommerforeningen kan tiltræde, at alle sager om overtrædelse af færdselslovens § 16 behandles som politisager, og man er enig i forslaget til affattelsen af § 69, stk. 5, ligesom man kan tiltræde Straffelovrådets forslag om en ændret affattelse af retsplejelovens § 731, stk. 1, litra e). Forslaget til § 16 A om anvendelse af alcotest kan anbefales.

Ad propaganda og politikontrol.

Dommerforeningen skal sluttelig bemærke, at man til Straffelovrådets udtalelse i betænkningen side 50 ff finder anledning til at fremhæve, at det må være en helt afgørende forudsætning for gennemførelse af ændrede regler vedrørende sanktionerne i spiritussager, at der i forbindelse hermed gennemføres en effektiv oplysningskampagne og skabes sikkerhed for, at politiet vil være i stand til gennem hyppige færdselskontrolprøver m. v. at sikre en betydelig forøgelse af opdagelsesrisikoen med hensyn til disse lovbestemmelser.“

Der henvises til lov nr. 261 af 9. juni 1971 og justitsministeriets cirkulære af 21. juni 1971.

Parkeringsforseelser.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen over et forslag til ændring af færdselslovens § 69 gående ud på en afkriminalisering

af parkeringsforseelser, således at ulovlig parkering kun straffes, såfremt der har foreligget fare eller unødigt ulempe for andre, medens der iøvrigt i stedet for straf pålægges den, der parkerer i strid med gældende bestemmelser, en afgift, der tilfalder statskassen. Kontrollen med de parkerede køretøjer foreslås overdraget til særlige parkeringskontrollører, hvorved politiet aflastes. Endvidere giver forslaget politiet en udvidet adgang til at fjerne køretøjer, der er parkeret i strid med de gældende bestemmelser, eller som i længere tid har henstået ubenyttet, ligesom der er foreslået indført en kortere frist for politiets adgang til at bortsælge køretøjer, der på denne måde er kommet i politiets besiddelse, eller som ejeren har undladt at afhente, efter at køretøjerne har været afleveret til bilinspektørens besigtigelse.

Dommerforeningen har blandt andet svaret, at foreningen „ikke har indvendinger at fremsætte mod enkeltheder i lovforslaget. Imidlertid har der under foreningens behandling af sagen fra flere af bestyrelsens medlemmer været peget på, at det måske kan siges at være med tvivlsom føje, når der i begrundelsen for forslaget tales om en „afkriminalisering“, da formålet med pålæg af de i forslagets § 69 b, stk. 1, omhandlede afgifter må være at motivere til overholdelse af de givne bestemmelser om standsning og parkering. Navnlig fordi forslaget går videre end færdselssikkerhedskommissionens forslag, vil der endvidere kunne opstå afgrænsningsvanskeligheder over for de overtrædelsestilfælde, der vedvarende skal være underkastet straf efter de almindelige bestemmelser i færdselsloven, og denne udvidelse vil måske kunne accentuere en eventuel betænkelighed ved, at domstolene – i modsætning til, hvad forholdet er ved bøder – ikke vil få nogen prøvelsesret med hensyn til størrelsen af de fastsatte afgifter. Endelig har der været peget på, at afgørelser om ansvar for ejeren (brugeren) efter forslagets § 69 b, stk. 3, formentlig kan tænkes at give anledning til bevisførelse, der falder uden for rammerne af retsplejelovens § 524, stk. 4.“

Der henvises til lov nr. 162 af 28. april 1971 og lov nr. 261 af 9. juni 1971.

Færdselslovens § 66 stk. 1, 2. pkt.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen over et forslag til ændring af færdselslovens § 66 stk. 1, 2. pkt., således at ansvars-

forsikringen for motorkøretøjer skal dække tingsskade på indtil 120.000 kr. for den ved en enkelt begivenhed forårsagede skade og personskade uden begrænsning.

Dommerforeningen har svaret, at der fra foreningens side intet vides mod forslaget at erindre.

Der henvises til lov nr. 162 af 28. april 1971, hvorefter forsikringen skal dække personskade på indtil 10.000.000 kr. og tingsskade på indtil 120.000 kr. for den ved en enkelt begivenhed forårsagede skade.

Revision af reglerne om forkyndelse.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen over en af Retsplejerådet afgivet særudtalelse om revision af retsplejelovens regler om forkyndelse.

Efter forslaget sker forkyndelse som hovedregel ved, at den meddelelse, der skal forkyndes, med eventuelle bilag sendes med posten eller afleveres til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen på en genpart af dokumentet. Foretages forkyndelse ved rettens eller anklagemyndighedens foranstaltning, kan i stedet for genpart anvendes et særligt modtagelsesbevis.

Meddelelsen anses for forkyndt, hvis genparten eller modtagelsesbeviset er underskrevet af den pågældende personlig.

De i retsplejelovens § 163 a–d og § 153 ff. foreskrevne forkyndelsesmåder, henholdsvis ved postvæsenet og ved stævningsmand, opretholdes.

Det er rettens formand, der træffer bestemmelse om, hvorledes meddelelser fra retten skal ske, medmindre loven foreskriver, at meddelelsen skal forkyndes eller gives på en særlig måde.

Rettens beslutninger om forkyndelsesmåden er ikke genstand for kære.

Dommerforeningen har blandt andet udtalt, „at retsplejelovens regler om forkyndelse i alt væsentligt fungerer tilfredsstillende, og at reformer på dette område derfor ikke synes umiddelbart påkrævet.

Retsplejerådets forslag om brevforkyndelse er efter Dommertor-

eningens opfattelse behæftet med adskillige ulemper. Det må således anses for meget tvivlsomt, i hvilket omfang man vil kunne formå publikum til at anerkende modtagelsen af en brevforkyndelse, hvortil kommer, at en væsentlig del af det klientel, der er faste gengangere i inkassosagerne, samt næsten hele fogedrettens publikum vil se en fordel ved at undlade at reagere på en brevforkyndelse, idet sagen derved trækkes ud.

Desuden vil benyttelse af brevforkyndelse medføre et ekstraarbejde for dommerkontorenes personale, fordi der må føres omhyggelig kontrol med, at tilsigelserne kommer tilbage underskrevet af rette vedkommende.

Endelig må berammelsestiden forlænges, såfremt brevforkyndelse indføres. Dette vil være særlig uheldigt ved de retter, hvor et meget stort antal sager skal afvikles, og for så vidt angår straffesager og fogedsager gør der sig sådanne særlige forhold gældende, at anvendelse af brevforkyndelse som den normale forkyndelsesmåde i disse sager rent faktisk udelukkes.

Dommerforeningen mener derfor at burde fraråde indførelse af brevforkyndelse som den primære forkyndelsesform.

Derimod kan Dommerforeningen tiltræde, at der kan være visse fordele forbundet med at kunne benytte brevforkyndelse ved siden af forkyndelse ved stævningsmand eller postforkyndelse. Fordelene ved brevforkyndelse skulle navnlig ligge deri, at forkyndelse lovligt kan ske, selv om den pågældende ikke er hjemme, når forsendelsen afleveres, ligesom denne forkyndelsesmåde er mere diskret end postforkyndelse og – navnlig – forkyndelse ved stævningsmand. Det skal også anføres, at det mange steder, navnlig i landdistrikterne har vist sig vanskeligt at få udpeget egnede og villige personer til at påtage sig hvervet som stævningsmand, hvilket hænger sammen med, at hvervet indtil de nyligt gennemførte ændrede betalingssatser har været alt for ringe vederlagt. Muligvis vil det også vise sig, at ulemperne ved brevforkyndelse vil være mindre, når det drejer sig om et landpublikum end om byboere.

Ud fra disse betragtninger vil Dommerforeningen ikke udtale sig imod, at lovens regler om forkyndelse suppleres, således at brevforkyndelse i den af retsplejerådet foreslåede form får samme retsvirkning som postforkyndelse og forkyndelse ved stævningsmand.

Det er dog som ovenfor fremhævet en forudsætning, at brevforkyndelse ikke i loven angives at være den primære forkyndelsesmåde, men indføres som sideordnet med de gældende regler, og at

det frit overlades til retten at bestemme, hvilken forkyndelsesmåde der i hvert enkelt tilfælde skal anvendes.

I forbindelse med en lovændring vil det formentlig være muligt at aftale med enkelte retter, at der i en nærmere fastsat periode ved de pågældende retter benyttes brevforkyndelse i det omfang, hvor ikke særlige hensyn taler imod anvendelsen af denne forkyndelsesform, således at der på denne måde kan indvindes erfaringer om metodens hensigtsmæssighed og rette afgrænsning.“

Nordisk vidnepligt.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen over et udkast til lov om nordisk vidnepligt.

Efter forslaget skal de almindelige domstole kunne indkalde personer, der er bosat i Finland, Island, Norge og Sverige, og som er fyldt 18 år, til at afgive forklaring for retten som vidne. Indkaldelse kan kun ske i mere betydningsfulde sager, og kun hvis vidneforklaringen må antages at have afgørende betydning for sagen. Indkaldelse for anden ret end den dømmende kan kun undtagelsesvis ske. Indkaldelse til at møde som vidne udstedes af retten, og stævnevarslet skal mindst være en uge.

Endvidere kan retten i overensstemmelse med retsplejelovens § 299 stk. 1 pålægge vidnet at medbringe og forevise eller udlevere dokumenter, der er undergivet hans rådighed (udkastets § 4).

Udkastet indeholder derhos bestemmelser om vidnefritagelse, virkningerne af udeblivelse m. v.

I forbindelse med høringen har justitsministeriet til brug for de fortsatte nordiske overvejelser anmodet om en udtalelse om, hvorvidt

- 1) den foreslåede ændring bør udvides til også at omfatte parter i ægteskabssager, faderskabssager og andre indispositive sager eller eventuelt til også at omfatte parter i dispositive sager,
- 2) der skønnes at være behov for at fastsætte regler om editionspligt ud over udkastets § 4, og
- 3) der i forholdet mellem de nordiske lande er behov for at fastsætte regler om overførsel af strafafsonere til afgivelse af vidneforklaring i et andet land end afsoningslandet.

Dommerforeningen har svaret blandt andet således:

„Der gør sig inden for Dommerforeningens bestyrelse betydelig

betænkkelighed gældende ved den foreslåede udvidelse af vidnepligten til hele det nordiske område.

Man er således navnlig tvivlende overfor, om der – bortset fra grænseegne jfr. nedenfor – virkelig er en sådan trang til at gennemføre forslaget, at det kan opveje betænkkelighederne. Disse knytter sig navnlig til, at det må befrygtes, at begrænsningerne i forslagets § 2 i praksis ikke vil være tilstrækkelige. Erfaringen fra forberedelsen af retssager synes således at give anledning til stærk tvivl om, i hvilket omfang retten på det tidspunkt, hvor parternes advokater eventuelt i enighed fremsætter begæring om vidneafhøring, er i stand til at bedømme, om indkaldelse af det eller de pågældende vidner virkelig er – som det udtrykkes i bemærkningerne til § 2 – „magtpåliggende“. Det er derfor den overvejende opfattelse inden for bestyrelsen, at forslaget bør begrænses til kun at gælde grænseegne.“

„Dommerforeningen må gå ud fra, at det absolut må have undtagelsens karakter, at indkaldelse for en anden ret end den dømmende finder sted. Man finder i denne forbindelse anledning til at henlede opmærksomheden på, at Højesterets ankeudvalg undertiden lader den subsidiære bevisførelse samle ved en enkelt underret, jfr. U.f.R. 1965 p. 853, og det kan vel i sådanne tilfælde ikke udelukkes, at der navnlig med hensyn til „grænseegnsvidner“ kunne være anledning til at benytte undtagelsesreglen i § 2, sidste punktum. Afgørelsen af, hvorvidt et vidne fra et andet nordisk land skal indkaldes for vedkommende underret, må da træffes af Højesteret“.

„Vedrørende de fortsatte nordiske overvejelser bemærkes:

ad 1.

Dommerforeningen er af den opfattelse, at der er grundlag for at udvide den foreslåede ændring til også at omfatte parter i ægteskabssager, faderskabssager og andre indispositive sager. Netop i disse sager kan det være af afgørende betydning for bevisbedømmelsen at høre hver af parterne forklare i den anden parts nærværelse. Mere tvivlsomt må det forekomme, om der er tilstrækkeligt grundlag for at udvide ændringen til også at omfatte parter i dispositive sager.

ad 2.

Der skønnes ikke at være behov for at fremsætte regler om editionspligt ud over udkastets § 4.

ad 3.

Det kan ikke udelukkes, at der i visse tilfælde kunne opstå behov for overførsel af en strafafsoner til afgivelse af vidneforklaring i et andet nordisk land end afsoningslandet, men der skønnes ikke at være behov for at fastsætte regler om sådanne overførsler.“

Lovforslag ses ikke at være fremsat.

Om købers adgang til at træde tilbage.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen over betænkning nr. 585/1970 om indførelse af adgang for en køber til at træde tilbage fra aftaler med videre indgået på bopælen.

Dommerforeningen har svaret, at man vedvarende kan henholde sig til sin udtalelse i skrivelse af 19. 8. 1966 (se Dommerforeningens årsberetning 1966/67 side 29) hvoraf fremgår, at „et flertal inden for Dommerforeningens bestyrelse ikke kunne anbefale gennemførelse af en „fortrydelsesparagraf“, og Dommerforeningen kan i det hele tiltræde de overvejelser, som udvalget på betænkningens side 25 har anført vedrørende denne mulighed.“

Vedrørende de i betænkningens pagina 24–25 under punkt b–d anførte muligheder har foreningen udtalt:

„Ad b. Med hensyn til spørgsmålet, om undtagelsen i næringslovens § 11, stk. 2, bør ophæves for så vidt angår bøger, er et flertal af bestyrelsens medlemmer, når henses dels til oplysningerne i redegørelsen fra Den Danske Forlæggerforening dels til, at der næppe på dette område sker misbrug af væsentlig betydning, tilbøjelig til at mene, at et forbud mod bogsalg ved dørene ikke er ganske tilstrækkeligt begrundet.

Et mindretal inden for bestyrelsen kan ligesom udvalget tiltræde de synspunkter med hensyn til kolportage, som blev fremsat af de af næringslovkommissionens medlemmer, som ønskede undtagelsen for bøger ophævet, og er med udvalget enig i, at man ved at ændre næringslovens § 11 på dette punkt vil afrunde en næringsretlig udvikling mod større hensyntagen til privatlivets fred, som nu har strakt sig over en lang årrække.

For så vidt angår abonnementskontrakter kan Dommerforeningen tiltræde, at det af retspraksis fremgår, at disse kontrakter ofte indeholder bestemmelser om en urimelig lang uopsigelighed eller bestemmelser, der tilsigter at gøre opsigelsen særlig besværlig. En

lovbestemmelse, der gør indskrænkning i aftalefriheden på dette område, således at kontrakter af denne art kun må indgås med en løbetid af f. eks. ikke over 1 år, ville i væsentlig grad hindre misbrug og virke bremsende over for starten af nye foretagender inden for abonnementskontrakternes brogede område.

ad c. Dommerforeningen har i sin skrivelse af 1. maj 1969 til „Justitsministeriets udvalg om købers ret til at træde tilbage“ udtalt, at foreningen intet vil have at indvende imod en lovbestemmelse, der forbyder tegning af abonnementskontrakter ved uanmeldt personlig henvendelse, og Dommerforeningen har med henvisning hertil ikke noget at bemærke til, at dette mål søges nået ved en skærpelse af politivedtægten.

ad d. Dommerforeningen kan tiltræde, at spørgsmålet om en ændret affattelse af generalklausulerne i retning af en lempelse af betingelserne for at anvende bestemmelserne også fra dansk side tages op til nærmere vurdering af sagkyndige med det formål at undersøge, om der ad denne vej kan skabes større tryghed for forbrugerne.“

Privatlivets fred.

Justitsministeriet har hørt Dommerforeningen over den i januar 1971 af straffelovrådet afgivne betænkning nr. 601/71 om privatlivets fred.

Dommerforeningen har svaret, at man ikke har bemærkninger at gøre til det i betænkningen indeholdte lovudkast.

III

Samarbejdet med dommere i andre lande

Den internationale Dommerunion (Union internationale des Magistrats)

I sidste halvdel af august 1971 afholder Den internationale Dommerunion centralrådsmøde i Rio de Janeiro, hvori deltager landsdommer Frandsen. I forbindelse hermed afholdes en konference om juristens, specielt lovgiverens og dommerens rolle ved bekæmpelse af luft- og vandforurening m. v. Heri deltager foruden Frandsen, formanden dommer Carsten Jepsen.

I efteråret afholder unionens tre studiekommissioner møder i Düsseldorf. 1. ste kommission behandler spørgsmålet om omfanget af domstolenes forpligtelse til at anvende fremmed ret. 2. den kommission behandler spørgsmålet om forbedring af procesforberedelsen og om koncentration af bevisoptagelsen og domsforhandlingen. 3. die kommission behandler spørgsmålet om lægdommeres medvirken og om beskyttelse af den personlige frihed ved anholdelse og fængsling.

Til disse studiekommissionsmøder er der udarbejdet indlæg af henholdsvis landsdommerne Hvidberg, Jørgen Svendsen og Frandsen.

Norge.

Den 25.-26. juni 1971 afholdt Den norske Dommerforening årsmøde i Kristianssand. Programmet omfattede et af Stortingets ombudsmand for civilforvaltningen, højesteretsdommer Andreas Schei, udarbejdet foredrag om domstolenes rekruttering og dommernes uddannelse. Foredraget, som efterfulgtes af en livlig diskussion, holdtes i højesteretsdommer Scheis forfald af højesteretsadvokat Eiliv Fougner, som havde været medlem af det udvalg, der i december 1970 havde afgivet betænkning vedrørende spørgsmålet. Endvidere holdtes foredrag af ekspeditionschef I. G. Gullnäs, Stockholm, om E.D.B. – elektronisk databehandling – i retsvæsenet. Fra dansk side deltog formanden Carsten Jepsen.

Sverige.

Efter indbydelse fra Foreningen Sveriges häradshövdingar och stadsdomare deltog formanden Carsten Jepsen i foreningens årsmøde, der afholdtes i Stockholm den 24. oktober 1970. På mødet holdt den svenske justitsminister Lennard Geijer et foredrag: „Domaremagt eller regeringsmagt – vem skall svara för rättsbildningen?“

Vesttyskland.

Den 26.-27. november 1970 afholdt Den tyske Dommerforening årsmøde i Stuttgart. På mødet holdt Den tyske forbundsrepublikks justitsminister, Gerhard Jahn, et foredrag om den justitsreform, som forberedes. Der tilsigtes en retsreform med en enklere opbygning af domstolenes organisation, færre ankeinstanser og hurtigere retspleje. Til årsmødet var indbudt repræsentanter fra en række nabolande, og Den Danske Dommerforening var repræsenteret ved formanden Carsten Jepsen.

IV

Den danske dommerstand

*Dødsfald, afskedigelser, forflyttelser og udnævnelser i tiden
fra den 15. august 1970 til den 1. august 1971*

Afdøde dommere.

Knud Møller Lorentzen, tidligere dommer i Skive, død den 24. september 1970.

Thorkild Sanders, dommer i Grindsted, død den 8. november 1970.

Johan Kardel, tidligere dommer i Brønderslev, død den 12. november 1970.

Carl Bang, tidligere præsident for Vestre Landsret, død den 15. november 1970.

C. A. Fabritius de Tengnagel, tidligere dommer i Ning og Hasle m. fl. herreder, død den 10. december 1970.

Troels G. Jørgensen, dr. jur., tidligere præsident for Højesteret, død den 23. december 1970.

Morten Møller Hviid, dommer i Tårnby, død den 26. december 1970.

Viggo Lillelund, tidligere dommer i Svendborg herredsret, død den 26. juni 1971.

Harald Højris, tidligere civildommer i Esbjerg, død den 6. juli 1971.

Afgående dommere.

Knud Thestrup, dommer i Herning byret.

Aage Bech, dommer i Vestervig.

Otto Ringstrøm, dommer i Fjerritslev.

H. Hilden, civildommer i Lyngby.

Helge Stoustrup, dommer i Ringsted.

H. N. Becher, dommer i Køge.

Mogens Thaarup, dommer i Odder.

Aage Lorenzen, præsident for Højesteret.

V. Gjeding Thisted, dommer i Åbenrå.

F. Nøhr Hansen, dommer i Nykøbing Falster.

Forflyttelser.

- A. Grønbæk Laugesen*, civildommer i Lyngby fra den 1. januar 1971, tidligere dommer i Horsens byret.
- Haagen Køningsfeldt*, dommer i Ringsted fra den 1. februar 1971, tidligere kriminaldommer i Lyngby.
- Inger Margrete Pedersen*, dommer i Østre Landsret fra den 1. februar 1971, tidligere dommer i Københavns byret.
- Mogens Jensen*, dommer i Østre Landsret fra den 1. februar 1971, tidligere kriminaldommer i Gladsaxe.
- Poul Sølling*, kriminaldommer i Lyngby fra den 1. marts 1971, tidligere kriminaldommer i Frederikshavn.
- Per Olivarius*, kriminaldommer i Gladsaxe fra den 1. april 1971, tidligere dommer i Københavns byret.
- Jørgen Trolle*, dr. jur., præsident for Højesteret fra den 1. april 1971, tidligere dommer i Højesteret.
- Frants Thygesen*, dommer i Højesteret fra den 1. april 1971, tidligere dommer i Vestre Landsret.

Udnævnelser.

- Harald Boas*, dommer i Københavns byret fra den 1. september 1970, tidligere politiadvokat i København.
- Hans Jørgen Olsen*, dommer i Herning byret fra den 1. oktober 1970, tidligere retsassessor ved civilretten i Frederikshavn.
- Hans Ringberg*, dommer i Horsens byret fra den 1. februar 1971, tidligere politiassessor og fuldmægtig hos statsadvokaten i Sønderborg.
- Ejnar Røjskjær*, dommer i Grindsted fra den 1. februar 1971, tidligere retsassessor i Holbæk.
- Orla Graulund Hansen*, dommer i Østre landsret fra den 1. februar 1971, tidligere kontorchef i justitsministeriet.
- Ancher Arnriis*, dommer i Køge fra den 1. april 1971, tidligere retsassessor i Hillerød.
- Tage Jensen*, kriminaldommer i Frederikshavn fra den 1. april 1971, tidligere retsassessor ved Ålborg rets 1. afdeling.
- Kai Bøggild*, dommer i Københavns byret fra den 1. maj 1971, tidligere retsassessor ved Lyngby civilret.
- Jørgen Johnsen*, dommer i Københavns byret fra den 1. maj 1971, tidligere fuldmægtig i justitsministeriet.

- Per Malchau*, dommer i Åbenrå fra den 1. juni 1971, tidligere retsassessor ved Ålborg rets 3. afdeling.
- Ole Unmack Larsen*, dommer i Vestre landsret fra den 1. juni 1971, tidligere kontorchef i justitsministeriet.
- Aksel Koefoed*, dommer i Københavns byret fra den 1. juli 1971, tidligere fuldmægtig i justitsministeriet.
- Knud Wegener Kofoed*, dommer i Nykøbing Falster fra den 1. august 1971, tidligere retsassessor i Hvidovre.

V

Dommerforeningens regnskab

Oversigt for tiden 1. august 1968–31. juli 1971.

Udgifter:	1968/69	1969/70	1970/71
Årsmødet	10.412,85	9.245,42	23.927,30
Bestyrelsesmøder	1.505,00	1.175,10	1.395,55
Årsberetningen	3.905,40	5.227,63	5.561,50
Dansk Statsembedsmænds Samråd	7.956,00	16.488,00	13.260,00*
Ekstraordinært kontingent til samme..		5.304,00	
Den internationale Dommerunion	753,35	748,50	756,75
Kontorudgifter	569,00	679,00	854,43
Andre udgifter	4.870,71	2.986,09	6.026,77
	<u>29.972,31</u>	<u>41.853,74</u>	<u>51.782,30</u>
Indtægter:	33.589,52	68.731,36	69.237,55
Overskud	3.617,21	26.877,62	17.455,25
Beholdning pr. 31. juli 1969–71	7.603,75	34.481,37	51.936,62

* På grund af en omlægning af Samrådets regnskab er Dommerforeningens regnskab for det forløbne regnskabsår kun belastet med kontingent til Samrådet for 2 kvartaler.

Foreningens medlemstal den 1. august 1971:

Højesteret	15
Østre landsret	36
Vestre landsret	20
Sø- og handelsretten i København	2
Københavns byret	30
By- og herredsretterne uden for København	122
Færøerne	1
Grønland	1
	<u>227</u>
Afgåede dommere	78
Samlet medlemstal	<u>305</u>